

Aurora Bertrana i Enric Blanco, aventurers catalans d'entreguerres

El novembre de 2020 va arribar una petició d'informació sobre Aurora Bertrana a la Biblioteca de la Universitat de Girona, que conserva el fons documental de Prudenci i Aurora Bertrana. Feien singular la comunicació el remitent i la procedència: Société des Études Océaniques; Papeete, Tahití.

Text > **JAUME RUFÍ PAGÈS**, cap de la Biblioteca del Campus Barri Vell de la UdG

Fotos > **FONS BERTRANA (UdG)**

La Société des Études Océaniques preparava un article sobre l'estada a la Polinèsia d'Aurora Bertrana i del seu marit, Denys Choffat, a finals dels anys vint, però als investigadors els mancaven dades i referents. Amb la Càtedra de Patrimoni Literari de la Universitat de Girona vam atendre la consulta, i vam rebre informacions prou rellevants sobre l'etapa polinèsia del matrimoni Choffat-Bertrana. Entre aquestes, els nomenaments de «Mme Choffat», «professeur diplômée de l'Institut Dalcroze de Genève», com a professora de solfeig de l'École Centrale de Papeete, i el descobriment que la que va ser «membre correspondant» de la Société des Études Océaniques va col·laborar, un cop ja havia retornat a Catalunya, en el *Bulletin de la Société des Études Océaniques*, la mateixa publicació que ara la volia recordar. Va ser així com va sortir a la llum, almenys a Catalunya, un article d'Aurora Bertrana que val la pena donar a conèixer. Signat el maig de 1931, es va publicar el

>> *Aurora Bertrana, amb corona i collarets polinesis.*

>> Coberta de Boston-Barcelona:
Un campament a l'Atlàntic, d'Enric Blanco.

segon semestre de 1932, i prenia la forma d'una carta de presentació.

Enric Blanco Alberich, nascut a la Barceloneta el 1891, es va embarcar en un mercant als setze anys i va començar un periple que el va portar a Cuba, els Estats Units, Hondures, Mèxic, Anglaterra, el Canadà, Noruega, Alemanya..., amb tripulacions de tota mena i amors a cada port. Blanco va amarrar finalment als Estats Units, on es va enrolar a l'exèrcit i, després de tres anys, es va llicenciar com a sergent d'artilleria en una guarnició del canal de Panamà, just quan a Europa començava la Gran Guerra. En un altre periple, aquesta vegada acadèmic i nord-americà, va reprendre els estudis, va obtenir dos títols universitaris i va exercir com a professor d'espanyol, primer en diferents instituts i després a les universitats de Wisconsin, Ohio i Iowa. Entremig, el 1920, es va casar amb Mary Rader, i el 1923 va néixer la seva filla, Evaline Lucy Blanco.

La crida de la mar

El 1930, esperonat per lectures de llibres i reportatges sobre aventures oceàniques, Enric Blanco va adquirir un balandre que va batejar com a *Evalú*, en honor a la seva filla, i, sense instrumental ni estudis de navegació, va emprendre des de Boston la travessia

Enric Blanco, nascut a la Barceloneta el 1891, es va embarcar en un mercant als setze anys i va començar un periple que el va portar a Cuba, els Estats Units, Hondures, Mèxic, Anglaterra, el Canadà, Noruega, Alemanya..., amb tripulacions de tota mena i amors a cada port

de l'Atlàntic, amb la seva muller i la nena, de set anys. La primera part de l'odissea revela la temeritat manifesta de l'empresa, amb un rumb errat que els va portar a les costes boirooses de Terranova. Perfeccionada l'orientació i després de gairebé dos mesos de navegació a vela, van fer una escala a les Açores, des d'on van reprendre el viatge fins a Gibraltar, primer, i Melilla, després. Finalment, Blanco va arribar a Barcelona, el 5 d'octubre de 1930, vuitanta-cinc dies després de deixar les costes de Nova Anglaterra.

Barcelona el va rebre triomfalment, acompanyat a port per tota mena de naus, amb la participació de milers de persones, encapçalades per totes les forces vives, príncep Borbó inclòs. Es van succeir recepcions i homenatges, reportatges i entrevistes. Granados li va compondre un vals, la Principal de la Bisbal, una sardana, i fins i tot

es ballava el fox *Evalú*. Malgrat això, Blanco va ser progressivament oblidat, mentre la seva dona va ser hospitalitzada en caure (o recaure) en una «depressió nerviosa». La crida de la mar va retornar. Ara sense trompetes ni tambors, poques setmanes abans de la proclamació de la República, amb l'Evaline i un mariner sense experiència, Blanco va llevar l'àncora amb la intenció de fer la volta al món. A partir d'aquí, les dades es fan borroses. Sembla que van recalcar a les Canàries, i alguns van dir que els havien vist instal·lats a Veneçuela. I després...: silenci.

Blanco vist per Bertrana

Aurora Bertrana havia esdevingut també una aventurera nostrada, estava vivint un cert èxit amb la crònica de seva estada a la Polinèsia entre 1926 i 1929 i era reclamada com a conferenciant i cronista. Blanco la va voler conèixer, i, a través d'ella, la Polinèsia. L'article d'Aurora Bertrana, més enllà del recorregut biogràfic i de la descripció de la travessia atlàntica de l'aventurer, prova de mostrar, literàriament, l'ànima, l'esperit, el caràcter inquiet i curiós d'un home d'acció, d'un somiador vagabund, al costat de les seves motivacions profundes i els seus objectius vitals. Bertrana hi connecta tant, amb el personatge, que no costa de veure en la descripció de Blanco trets propis de la personalitat de l'escriptora: el menyspreu per les rutines de la vida burgesa, l'experiència de l'amor com a beuratge amargant, la passió per una vida intensa de desig i sofriment. L'escriptora hi constata, també, la vergonyosa indiferència que acompanya la segona fugida del que havia estat èfimer heroi nacional, intueix la incertesa de la seva empresa i demana per a ell una calorosa acollida al paradís.

L'article d'Aurora Bertrana, més enllà del recorregut biogràfic i de la descripció de la travessia atlàntica de l'aventurer, prova de mostrar, literàriament, l'ànima, l'esperit, el caràcter inquiet i curiós d'un home d'acció, d'un somiador vagabund